

La data trecerii examenului de absolvire, eram de un an angajată în formația teatrală a soților Bulandra.

Socot însă ca început al activității mele ceasul când am urcat pe scena Teatrului Național. În clipa aceea, visul meu devenea realitate. Și am rămas slujitor credincios primei noastre scene timp de patru decenii.

Condițiile noi create artei în țara noastră, noua atitudine față de cei care i se consacră au fost un imbold, un îndemn de a munci într-un ritm și cu un entuziasm clocotitor.

Trei premii de stat primite după marele act național din August 23 au încununat o muncă închinată, cu dragoste nețărmurită, scenei românești, publicului nostru iubit.

Dintre rolurile interpretate în această perioadă îmi amintesc cu mare bucurie pe acelea din: *Trei surori* de Cehov, *O chestiune personală* de A. Stein și *Cei din Dangaard* de Anderson Nexö, care mi-au adus titlul de artistă a poporului.

Am jucat apoi în valoroase piese originale — *Iarbă rea* de A. Baranga, *Arborele genealogic* de Lucia Demetrius, *Pentru fericirea poporului* de N. Moraru și A. Baranga, *Hanul de la răscruce* de Horia Lovinescu, și am interpretat rolul, de un gen neîncercat în trecut de mine, al Bătrânei doamne din piesa lui Dürrenmatt.

Mi s-a dat astfel prilejul de a crea eroi de altă factură decât cei interpretați înainte. Am învățat a privi, dintr-un unghi neștiut înainte, personajele cărora urma să le dau viață; arta noastră are acum un scop nou și

bine definit, acela de a-și îndeplini funcția firească, de șlefuire a noii personalități umane. Iar publicul e și el un public nou, un public care merge pînă la adîncimea semnificației textelor, pe care și-o însușește activ și care devine pentru el școală, îndemn și armă.

Tot în această perioadă mi s-a încredințat sarcina de a iniția în arta actorului — în măsura cunoștințelor și puterilor mele — tinere generații.

Cînd elevii mei — Victor Rebenjiuc, sau Cozorici, sau Gina Patrichi, sau atîția alții — culeg aplauzele publicului, mă înalț parcă mai dreaptă în scaunul meu și privesc cu emoție la copiii muncii mele.

Cred că legătura dintre generații nu este în nici un domeniu atît de strînsă ca în teatru. Nu știu cum să mă exprim mai limpede, dar pentru noi, actorii, demarcația dintre generații este foarte, foarte vagă.

Cu fiecare stagiune ce sfîrșește, ne facem planuri de viitor. Acesta este însă un subiect dureros pentru mine. Am dorit mult să interpretez rolul Elisabetei din piesa lui Schiller, *Maria Stuart*. Luni de zile am studiat lucrarea aceasta. Cînd data premierei s-a apropiat, sănătatea m-a împiedicat să dau publicului ceea ce avea dreptul să ceară și să aștepte de la mine. Dar sper, sper să-mi reiau în curînd munca. Tot ceea ce mi se va da de lucru nu va putea fi decît frumos și bun, căci va fi pus în slujba celui de-al treilea deceniu luminos, care se deschide înaintea noastră.

Aura Buzescu

Publicul

Despre oamenii care fac teatru: autori, actori, directori, regizori, scenografi etc. se vorbește destul — și pe drept cuvînt — în presa noastră.

Mai puțin ne-am ocupat însă de publicul teatrelor, de spectatori, acest element de primă importanță în evoluția dramaturgiei unei țări. Fără ei,

toată această lume — de la director pînă la cel mai modest recuziter — ar pluti în neînțelegere și haos. Pentru ei se scriu și se montează lucrările destinate rampei.

De participarea sau rezerva lor trebuie să țină seama conducătorii de colective artistice.

Gustul publicului nostru de teatru a evoluat mult în ultima vreme. Exigențele lui — atât în ce privește valoarea textului, cât și jocul actorilor și felul de a se prezenta cadrul care înrămează acțiunea — merg mai departe decât ieri. El nu se mai mulțumește cu stilul emfatic al vechilor actori și nici cu interpretarea placidă a unor piese de idei, pe care directorul de scenă se credea obligat să le înfășoare în penumbră, să le debiteze în surdina, din vârful buzelor, cu mișcări lente, cu interminabile pauze „elocvente“.

Odinioară, lumea „subțire“ se ducea numai la comediiile bulevardiere, la piesele „salonarde“, cu toalete și aduțere, iar mulțimea era atrasă mai ales de melodramele și feeriile fără semnificație.

Din fericire, noi am ajuns să avem un public dispus să urmărească și să aprecieze toate genurile, de la tragedia antică, de la drama de pasiune și de idei până la comedia satirică și, trecînd prin operetă, până la spectacolul de estradă, cu scenete vesele și cuplete de actualitate. Poemul dramatic, fresca istorică își au și ele admiratori numeroși; tineretul învață și recită tirade lirice sau patriotice, pregătindu-se să scrie sau să joace el însuși, mai târziu.

Trepidația vieții contemporane, influența cinematografului l-au învățat pe omul din sală să nu mai poată urmări până la capăt un spectacol prea lung, cu pauze numeroase, cu paragrafe copioase și obositoare.

Spectatorul de azi cere o desfășurare dinamică a povestirii. Cu cît piesa are mai puține întreruperi, cu atît textul crește în valoare, cucerește. Am văzut, de curînd, la Teatrul de Stat din Sibiu, o excelentă versiune scenică a lui *Despot Vodă* de Vasile Alecsandri. Frumosul poem istoric al bardului de la Mircești cunoaște o viață nouă, proaspătă, pare contemporan, grație ingeniozității regizorului, care a animat cu un suflu modern jocul interpreților, a plantat cadre simple, a căror schimbare nu cere prea multe minute, n-a încărcat textul cu accesorii scenice care să-l îngreuneze și să înstrăineze pe spectator. Și, mai ales, a dat tablourilor o succesiune vertiginosă. N-a scos publicul în pauză decât o dată și, prin acest recomandabil procedeu, l-a trimis acasă cu o oră mai devreme decât se obișnuia odinioară.

În afară de publicul teatrelor, al stadiouanelor și al cinematografulor, mai există și publicul imens al conferințelor, al simpoziouanelor, al trupelor de amatori, format în anii puterii populare, un public dornic de învățatură, atent, cald, care sporește pe zi ce trece, în toate orașele, târgurile și satele țării.

Uzinele, fabricile, atelierile au săli de spectacol. Acolo, oamenii muncii se îmbulzesc cu sutele și cu miile. Am luat deseori contact cu acest tineret vibrant, fie la reprezentațiile pieselor mele de teatru, jucate de artiști amatori, recrutați chiar dintre muncitori, fie cu ocazia numeroaselor conferințe pe care le-am ținut. În ultima vreme, am vorbit despre Shakespeare și Eminescu, de la Constanța pînă la Arad și Oradea, de la București la Iași, de la Sibiu și Brașov pînă la Timișoara și Predeal. Cîtă liniște, cîtă încordare la acești ascultători, oameni vîrstnici, bătrîni și tineri, adolescenți și copii! De cîte ori n-am stat de vorbă cu cei mici, cu pionierii, cărora le-am povestit basme și le-am desfășurat tîlcul acestor povestiri din străbuni, lupta luminii cu întunericul, dragostea de patrie, de părinți, de învățatură, de pace și de progres, iubirea de carte și de frumusețile naturii care ne înconjoară și din care sorbim seva creatoare, puterea de a trăi, de a munci, de a ne bucura de toate darurile vieții.

În cei douăzeci de ani care s-au scurs de la acel memorabil 23 August liberator, Partidul Muncitoresc Român a cucerit toate pozițiile, a realizat în toate domeniile progrese care par transpuse din lumea minunilor. Printre aceste mărețe înfăptuiri trebuie socotită și bogata recoltă de iubitori ai artei: spectatori ai teatrelor, ascultători ai concertelor, ai conferințelor, ai poeziei, ai cursurilor științifice.

Am cucerit un public care ne urmărește cu atenție și cu dragoste și care ne încurajează să stăruim în munca noastră de meșteșugari ai scrisului și ai cuvîntului. Adeziunea, aplauzele, căldura cu care ne primesc și ne petrec, la plecare, oamenii muncii, reprezentă răsplata supremă pe care o pot rîvni un scriitor, un conferențiar, un instrumentist, un dansator — toți cei ce se consacră sănătății și înfrumusețării sufletului omenesc.

Victor Eftimiu